

110337

Pynter opp for 40 mill

Regjeringen er nå i gang med å bruke 40 millioner kroner på en ni mål stor ny park rundt regjeringskvartalet i Oslo. - Totalt uansvarlig, mener lederen Natur og Ungdom, Lars Haltbrekken (bildet). ● SIDE 8

15 omkom i Texas-storm

Minst 15 mennesker omkom og tre var i morgentimene i går fortsatt savnet etter det kraftige uværet som rammet det nordlige Texas natt til lørdag.

● SIDE 10

Frigjøringshelg i takknemlighet

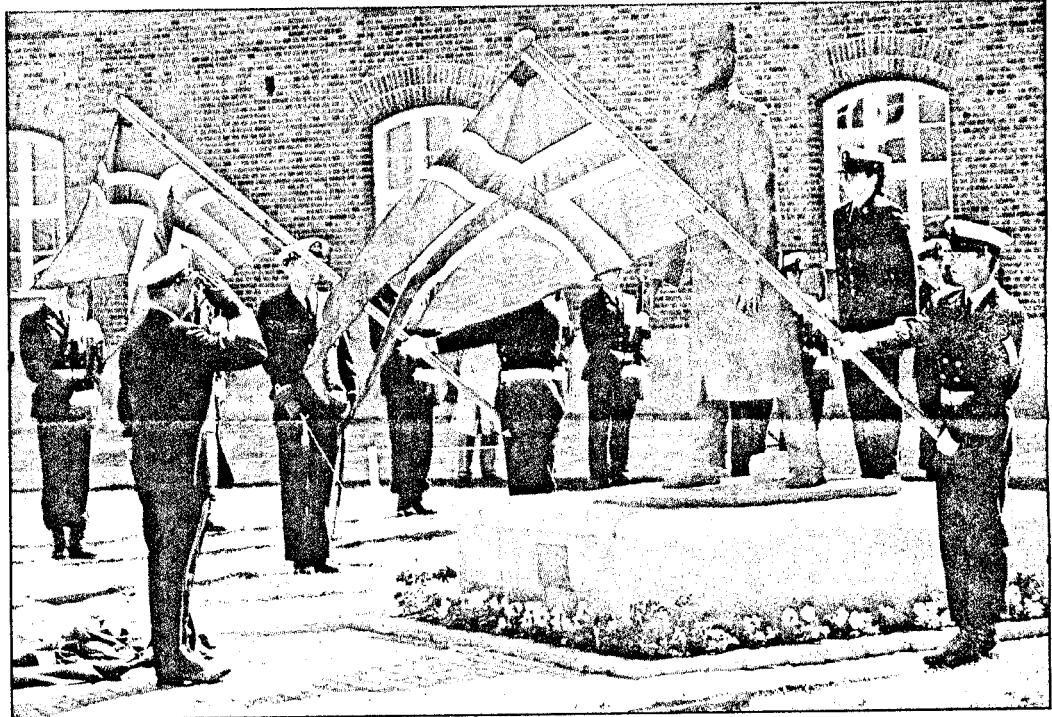
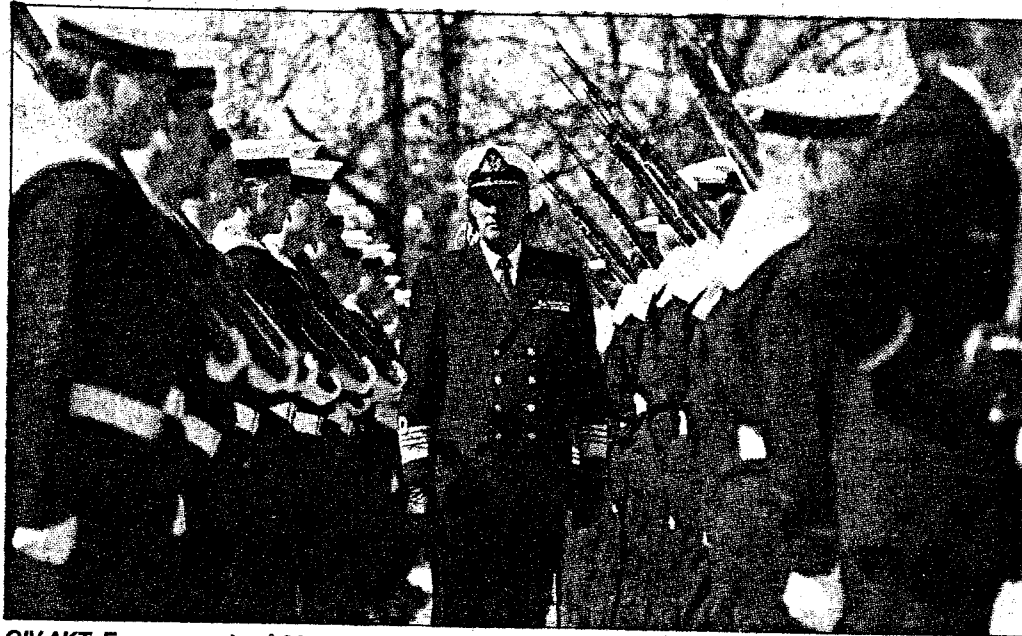

FOTO: NTB

På Oscarsborg lørdag avduket Kong Harald bysten av oberst Birger K. Eriksen, kommandanten som i morgentimene 9. april 1940 sørget for å skaffe Konge og regjering fluktmuligheter ved å senke tyskernes slagskip «Blücher». Tusenvis av

tilskuere, hundrevis av veteraner, prominente gjester og en strålende vårsol sørget for å skape en flott opptakt til dagens hovedmarkering av frigjøringsjubileet.

● SIDENE 2,3,6,7 og MIDTEN

GIV AKT: En æresgarde på 96 mann fra Bolærne Fort møtte kong Harald og æresgjestene på Oscarsborg festning i Drøbaksundet. 138 krigsveteraner deltok.

Foto: KNUT SNARE

Innledet Europas fredsfest

Europa feirer frigjøringen. På Oscarsborg avduket kong Harald statuen av oberst Birger Kr. Eriksen, festningens kommandant i 1940. Representanter for 60 land var med da britene innledet sin tre dager lange fredsfest. **Side 3, 6 og 7**

Strålende fredsmar

Oscarsborg: Senkingen av det tyske slagskipet «Blücher» i Drøbaksundet i Oslofjorden reddet kongefamilien, Stortinget og regjeringen fra å havne i fiendens klør den 9. april 1940.

WIBECKE LIE

Lørdag takket kong Harald krigsveteranene for innsatsen ved å avduke en statue av oberst Birger Kr. Eriksen, kommandanten som ga ordre til den skjebnesvangre ildgivningen.

Uten ordre fra høyere hold fattet oberst Eriksen sin beslutning om at Oscarsborg Festning måtte tre i aksjon, og at det var riktig å åpne ild mot ukjente fartøy. Han utførte det han oppfattet var hans plikt, og som ansvarlig sjef tok han det fulle og hele ansvar, sa kongen i sin tale ved avdukingen.

Det tyske slagskipet var natt til 9. april på vei til Oslo, der tyske avdelinger etter planen skulle rykke opp til Slottet for å ta kong Haakon til fange, samtidig som de skulle spille hylningsmarsj for ham!

Takket være skuddene fra kanonene Aron og Moses på Oscarsborg og fra batterier rundt festningen, ble planene aldri noe av. Kongefamilien, stortingsrepresentantene og regjeringen fikk nok tid på seg til å komme seg vekk fra hovedstaden med ekstratog til Hamar om morgenen den 9. april.

Kongen innviet frihetsmonument

Narvik: Kong Harald innviet det nasjonale frihetsmonumentet i Narvik med håp om at det skal få en framtidrett betydning.

Under frigjøringsmarkeringen i går, sa kongen også at frihetsmonumentet er en symbolsk takk til alle som hjalp til å befri Norge fra den tyske okkupasjonen.

Monumentet skal blant annet symbolisere et håp for tankens frihet, for menneskets rett til selv å gjøre sine valg og til under ansvar, å handle ut fra det, sa kongen.

Det nasjonale frihetsmonumentet i Narvik er laget av skulptøren Espen Gangvik og er utformet som en trekant. Monumentet er 18 meter høyt og laget av rustfritt og syrefast stål. (NTB)

Minnet de norske jødene

620 norske jøder ble drept eller omkom i tysk fangenskap under 2. verdenskrig. I går ble de hedret ved minnestøtten på den jødiske gravlund i Oslo, der statsråd Jens Stoltenberg la ned en blomsterkrans på vegne av regjeringen.

I dag går våre tanker til alle som ble drept og de få som kom tilbake, sa Stoltenberg. Han minnet om at jødedeportasjonene også er et mørkt kapittel i norsk historie.

Mange norske jøder ble tatt til fange etter å ha blitt angitt av nordmenn, understreket statsråden. (NTB)

Veteranene

Rundt 140 krigsveteraner var til stede da monumentet over oberst Eriksen ble avduket inne i borggården på den gamle Oscarsborg festning. Rundt om på søndre Kaholmen der festningen ligger, hadde flere tusen mennesker samlet seg i solskinnet for å ta del i markeringen i forbindelse med frigjøringsjubileet. Dagen, så vakker og vårgønn som bare en norsk maidag kan være, sto i stil med den gledelige fredsbegivenheten.

Da «Ja, vi elsker» lød unisont over festningsvollene, rant det tårer på gamle veterankinn.

Det var veteranenes dag på Oscarsborg lørdag, både de fra 9. april 1940, og de som holdt motstanden gående fram til de glade maidager i 1945 var til stede. Og alle fikk hilse på kong Harald under en mottakelse på festningen.

Noen stoppet opp og vekslet noen ord med Majestet, men de fleste var så grepet av stundens alvor at det var vanskelig å få sagt noe. Medaljer var hentet fram fra skuffer og skap og plassert på jakkeslaget, og Hjemme-

frontens hedersmenn hadde armbåndene fra fredsdagene 1945 på seg.

Kom med MTB

Kong Harald kom med motormissilfartøyet KNM «Ravn» fra Oslo til Oscarsborg lørdag formiddag og ble møtt av 21 skudd fra festningen. Kongen spaserte med sitt følge til festningsplassen der han inspiserte en æresgarde fra Bolærne fort før stortingspresident Kirsti Kolle Grøndahl holdt tale for dagen.

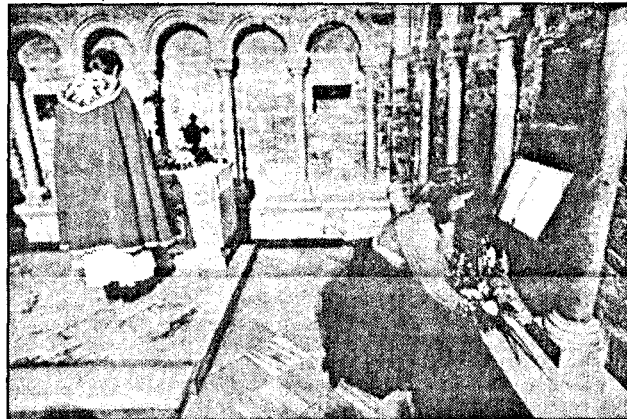
Etter talen la kongen ned krans ved minnesmerket ved kystartillerister som falt under krigen.

Kong Harald skrev også sin signatur på bergveggen i den såkalte Kongelunden, der kongene Oscar II, Haakon VII og Olav V fra før har satt sine navnetrekk.

Overraskelse

Ved kongens avreise etter seremoniene på Oscarsborg, kom et stort russisk marinefartøy forbi festningen idet kongesalutten lød over fjorden. På skipets akterdekk sto mannskapet oppstilt, og et orkester spilte den norske nasjonalsangen.

Skipet skal ta del i fredsmarkeringen i Oslo i dag, men at det kom forbi Oscarsborg samtidig med kong Haralds avreise, kom overraskende på de fleste. (NTB)

BLOMSTER: Prinsesse Märtha Louise la i går ned blomster ved minneboken for krigens falne i Kvinnenens Minnekapell i Nidarosdomen.

(Foto: Gorm Kallestad-NTB)

Bedre sent enn aldri

Trondheim: - Bedre sent enn aldri, sa dronning Sonja da hun ved frigjøringsjubileet i Trondheim i går hedret kvinnenens krigsinnsats i årene 1940-1945.

Dronningen holdt tale ved en lunsj i Erkebispegården - og uttrykte undring og beklagelse over at kvinnene og deres krigsinnsats «ble usynliggjort» under 40-årsjubileet for ti år siden.

Dronning Sonja og prinsesse Märtha Louise var i går formiddag til stede i Nidarosdomen der de deltok i en festgudstjeneste for frigjøringen. Gudstjenesten ble innledet med en minnetale av biskop Finn Wagle. Prinsesse Märtha Louise la ned blomster i Kvinnenens Minnekapell, ved minneboken for krigens falne.

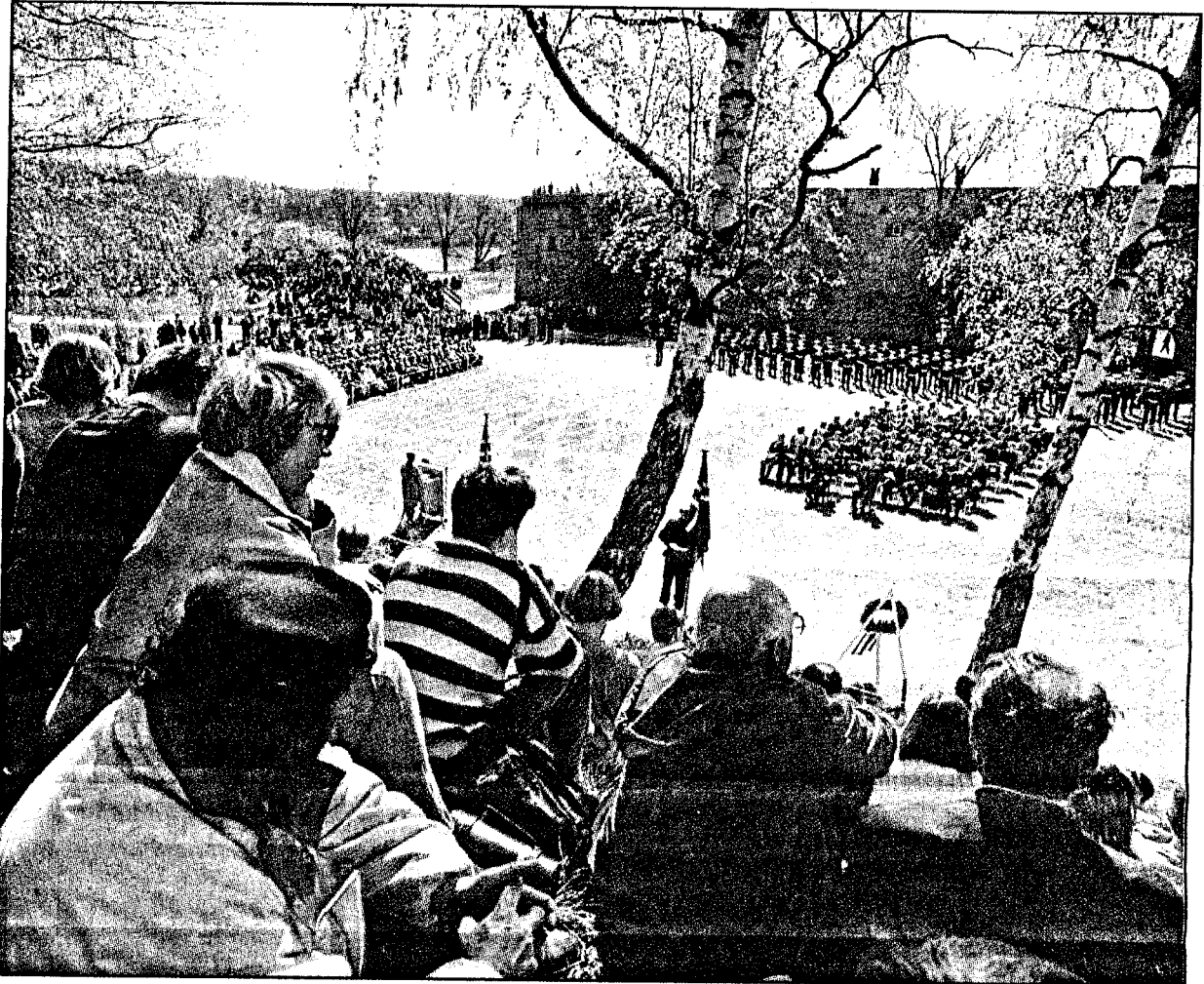
Minneboken inneholder navnene på de omkring 11 000 norske kvinner og menn som ble krigens ofre.

Dronning Sonja kom med klar tale om de holdninger historikerne og det offisielle Norge har hatt til kvinnenes innsats i krigsårene fra 1940-1945.

Ved tidligere jubileer etter Den annen verdenskrig har mennenes innsats stått i fokus. Vår krigslitteratur er full av eksempler på deres fremragende ytelser. Men en viktig del av historien har manglet. Flere kvinner deltok på lik linje med menn. De fleste av dem fikk ingen medaljer.

- Bedre sent enn aldri, selv om det smerter å tenke på alle de flotte kvinnene som i mellomtiden har gått bort og som ikke får være til stede sammen med oss i dag, sa Dronningen. (NTB)

kering på Oscarsborg

JUBILEUM: Tusenvis av mennesker hadde samlet seg i solskinet rundt festningsplassen på Oscarsborg lørdag for å ta del i 50-årsjubileet for frigjøringen i mai 1945. Rundt 140 krigsveteraner var æresgjester ved begivenheten, der også kong Harald var til stede. (Foto: Jon Eeg-NTB)